

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Ct. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Strica-voiu jitnițele mele...

(.). Nebunia nu sălășluiește în lemne și 'n pietri, ci 'n capete de oameni. Și e de multe feluri și cu multe fețe. Frământarea bogatului căruia foarte-i rodise țarina, cum spune Scriptura, e și ea un solu al nebuniei, chiar după cuvântul Luminei veșnice.

1. Ce voiu face? Are multe bunătăți pământesti bogatul nebun. Dar cu toate acestea nu-i mulțumit. Dimpotrivă. Bunurile lumii acesteia, cum zice un sfânt, sunt ape cari nu străbat la inimă să-i potolească setea. Și dacă inima nu-i împăcată, viața e întunec, viitor și povară. Decât: inima nu poate fi îndestulată cu bogății trecătoare. „Dă-i astăzi unui lustragiu o jumătate a globului pământesc, și-l vei vedea că mâine, nemulțumit cu câtă, se va încetărea cu stăpânul celeilalte jumătăți. Pentru că sufletul omului e prea mare ca să se poată sătura cu averi și bunuri pământesti“. (Carlyle).

2. Strica-voiu jitnițele mele, și mai mari le voiu zidi. Pofta vine mâncând. Demonul îmbogățirii niciodată nu zice: „Destul! „Dragostea de gologani crește și ea pe măsură ce crește bănetul“. (S. Inocențiu). Dar mai poate fi vorba de bucurie și seninătate în mijlocul unei asemenea înfrigurări? Are drept cel ce a spus cuvântul: „Înainte de ce ai dori un bun, cere-tează să vezi în ce lumină s'arată steaua norocului celor ce au acel bun“. (La Rochefoucauld). Care îmbogățit de războiu nu vrea să îngrămădească și mai multă bogăție? Și care dintre aceștia privește liniștit în fața zilei de mâine?

3. Pentru că mușuroiul averilor se vede, și trezește gânduri negre în sârmanii pe cari îi sfidează. Nu se prea ajunge la case, la moșii, la posibilități de lux provocator, numai iac'așa, la repezeală, întru sudoarea frunții. Căile cari duc la așa ceva sunt, de regulă, căi ale întunerecului. Cari, totuși, nu scapă ochilor ageri ai celor bătuși de nevoi. A tăciunarilor de mâine. — Ne îngrozim de prăpădul roșu. Dar când ne gândim la șleahța celor putrezi de bogăți în Rusia țaristă, în mijlocul unei imense mulțimi îndobitocite de sărăcie și de bătură proastă, începem să înțelegem cum de s'a ajuns așa de ușor la prăbușirea știută. Sf. Părinte Pius XI, prințând semnele vremii, n'a pregețat s'o spună sus și tare, în auzul lumii întregi, că: „Mai aspră osândă (chiar și decât bolșevismul) merită ușurătatea care, fără să-și bată capul cu ceva, lasă să dănuiască și pe mai departe stări de lucruri cari hrănesc tărîmul unei nemulțumiri îndreptățite, și astfel pregătesc calea râvnitei revoluții mondiale“. (Quadragesimo anno). — Să nu fie urechi cari se audă și la noi acest strigăt de paznic în noapte?

4. Voiu strînge acolo (în jitnițe) toate rodurile mele. — Ce suflet de Harpagon! Are cu mult mai mult decât îi trebuie. Dar nu vrea să deie nimănui nimic. Deși sărăci au fosi și vor fi pururea. Respingătoare meteahnă sgărceala. Dreptul susține: „Să i-se deie fiecăruia ce-i al său“. Iubirea grăiește: „Să i-se deie fiecăruia și ce-i al tău“. Sgărceala strigă în gura mare: „Totul e numai al meu“. Și cu toate acestea, cum zice un proverb străin, sgărceala tânjește de foame, pentru că cheile lăzilor lui cu bani sunt în mâna diavolului, el însuși nefiind altceva decât un cerșitor înstărit. Și ticăloșit.

5. Ori doară nu-i ticăloșire să te cufunzi cu totul în cele trecătoare, rob banului și pântecelui? Suflete! Știe și bogatul nebun că are suflet. Dar la ce-i folosește această cunoștință, dacă nu pentru a-i fi și mai învederată nebunia sa de hamal lângă niște bunuri cari sunt izvor de neliniște, și pe cari omul nu le poate păstra decât puțină vreme și cu osteneală, ca apoi să le piardă neapărat și cu sfâșieri de inimă? (Sf. Vasile cel Mare).

6. Odihnește-te, mănca, bea și te veselește! Cea-sul când să-și poată grăi astfel îl jinduesc toți ah-

Sub povara durerii

de pr. Simion I. Crișanu

De câțiva ani, fața omenirii e însângerată. Vremurile de apocaliptice prăbușiri i-au stors din suflet suferința și din inimă amarul. Sângele aburește mereu îngrășând pământul răbdător și bun, iar lacrimile nenumărate scriu cu focul lor chinuitor, zguduitor, tragedia a durerii. „O cruce uriașă, din țândări de oase și carne, din inimi mistuite și suflete torturate, își întinde brațele peste continente, ținându în ea emisferile cu oceanele și văzduhurile“. Nedespărțita tovarășă a peregrinării noastre, veșnic noua și urgisita durere, acum, mai mult ca oricând își lămurește prezența.

În fața ei omenirea se orânduiește în două tabere: deoparte sunt cei ce nu-i înțeleg rostul și valoarea; iar de alta cei ce din tragedia Răstignitului i-au descifrat misterul. Și rândurile celor două tabere sporesc mereu, iar ea, sora durere, își continuă cu măiestrie opera de șlefuire, purificare și transfigurare a bieteii ființe umane.

1. Pentru cei dintâi, durerea n'are rost și nu-i altceva decât rezultatul jocului unei fatalități mașter și oarbe; sau prezența unei ființe rele și dușmane în lumea aceasta troienită de veșnicui efort spre izbăvire; sau totala absență a grijii paterne, providențiale, prevestită de Cărțile Sfinte.

În fața ei sufletul se cutremură, iar sub povara ei izbucnește în revoltă și ură. Pumnii se'nclătează, dinții scrășnesc, gura blestemă și urlă 'nfuriată, iar bietul nefericit se'ncovoie sub povara ei chinuitoare până când — în disperare, dispare, cu voia, în împărăția tainică a morții.

Ce deosebire este între aceștia și bieteii ființe necuvântătoare în care nu-i chip și asemănare divină?

2. Pentru ceilalți, durerea este școala vieții, a purificării și-a transfigurării creștinești. De când arhanghelul cu sabia de foc a

tiații după averi. Acela însă aproape niciodată nu vine aievea, lăsându-se mereu dorit și visat. Între timp vieța trece. Adunătorul de comori, pe seama cine știe cărui risipitor, se macină pe îndelete. Moartea se apropie pe nesimțite. Ca să se înceapă noaptea veșniciei fără lumină și fără mângâiere. Atunci deșertăciunea vieții sale pământene, de hârciog fără minte, îi va apărea în toată hădoșenia ei. Dar înzadar. Căci cele dintâi au trecut. Și vremea numai acum, și aici, poate fi răscumpărată. Numai acum și aici milostenia acopere mulțime de păcate. De-ar înțelege acum bogății vorba sf. Petru Chryzologul: „Fii bogat în milostivire, dacă vrei să fi totdeauna bogat. Și atunci fi-vor jitnițele tale mai mari. Atunci vor fi pline, dacă se va vădi că nu le-a lipsit mâna largă, și că păcătoasa poftă nesăturată nu le-a zăvorât“. — Cine are urechi de auzit, să audă!

alungat din paradisul pământesc pe nefericitii protopărinți, durerea s'a înfrățit cu ei, cu destinul și cu drumurile lor, purificându-le vieța.

Dumnezeu nostru nu s'a izolat în cerul său și nici n'a uitat de lumea aceasta frământată de patimi și fărădelegi. E veșnic de față cu prezența, cu puterea și cu esența sa. „Și ajunge — înțelepciunea lui — dela margini până la margini cu țarie și întocmește toate cu folos“. (Inț. 8, 1).

Pentru cei care cunosc aceste lucruri simple dar înălțătoare, durerea nu-i altceva decât mâna lui Dumnezeu, care cere o ispășire meritată, sau chemarea lui duioasă spre alte zări spirituale pe care „doar fiii luminii le înțeleg“. Glasul lui Dumnezeu ce chiamă înspre el, înspre virtute, se identifică uneori cu acela al durerii. Prezența durerii în atâtea suflete nu este altceva decât Dumnezeu care cerșește un Da, sau încearcă țaria credinței și-a iubirii. Istoria lui Iov se repetă prin veacuri!

Dar mai mult! De când pe muntele Căpăținii, crucea s'a ridicat biruitoare, durerea a primit un caracter sacru, răscumpărător.

Dacă e adevărat că fiecare creștin e un „Alter Christus“, atunci și viața lui trebuie să aibă ceva răscumpărător. Fiecare trebuie să-și poată însuși pe dreptul cuvintele Apostolului: „Plînesc ceea ce lipsește pătimirii lui Hristos...“ Și aceasta prin durere. Ea este contribuția, părțicla lui la opera mare a Răscumpărării lumii. Ea îl aseamănă și îl înfrățește cu acela care continuă să urce încă drumul Calvarului pentru noi!

Fiecare își poartă pe pământ crucea vieții. Creștinul însă și-o poartă cu resemnare și iubire, cu conștiința că pe cealaltă parte a crucii e răstignit Isus, învingătorul morții și-al durerii. Aceștia sub povara durerii nu izbucnesc în revoltă. Pumnii se înclătează, dinții scrășnesc arătând greutatea durerii; iar gura în loc să blesteme mulțumește lui Dumnezeu, că prin durere s'a transfigurat asemănându-se „Omului și Maicii durerilor“ în opera lor izbăvitoare.

„O, adâncul bogăției și-al înțelepciunii și-al științei lui Dumnezeu. Cât sunt de necuprinse judecățile lui și neurmăte căile lui. (Rom. 11, 30)“. Cât e de sublimă și adevărată constatarea Apostolului care a precizat caracterul răscumpărător al durerii!

Desprind din niște pagini prăfuite, marturisirea unui convertit: „Pretutindeni unde află durerea află Crucea, și pe Crucea află pe Isus. Binecuvântată durere care mi-ai dat sensul vieții, care mi-ai descoperit pe Isus“.

Fie aceste gânduri, lumină și balsam, pentru sufletele zbuciumate pe care în aceste vremuri fără seamăn, le cercetează durerea cu harurile ei purificatoare...

Mizerii locale

Pe lângă multele străntorări generale, localitățile mai au fiecare lipsuri și necazuri proprii, locale. În chip firesc însă, în aceste vremuri de încercare, ele trec pe planul al doilea. — Suft totuși, între ele, unele, a căror împlinire este de evidentă utilitate obștească, și invers: a căror neglijare însemnează o adevărată păgubire a interesului național.

Să ne oprim, de ex. la *Blaj*. — Lipsurile lui au fost totdeauna fără de număr. Se cunosc și pricinile pentru care în trecut nu numai că nu a fost ajutat, ci a fost chiar împiedecat să progreseze sub raport edilitar. Rând pe rând multe s'au schimbat în lume și în țară: *Blajul* însă a rămas, așa cum a fost. Poate ca să nu se tulbure cumva glorioasele amintiri ale trecutului!

Anul trecut era cât pe aci să înregistrăm o surpriză. Era vorba să se facă un spital. Știți, un spital adevărat, cu paturi pentru boinavi și cu doctori specialiști ș. a. m. d. Ministerul a dat banii, orașul terenul; arhitecții au făcut planurile, și într'o bună zi-au început lucrările, s'a defrișat pădurea, s'a nivelat terenul, s'au săpat temelile, s'a cărat pietriș, etc.; până când într'o altă bună zi, totul a intrat în liniște desăvârșită. Ce s'a întâmplat? Enigmă. Se pare că fondurile destinate acestei instituții au emigrat în altă parte a țării, să se facă acolo un spital. S'a socotit, de sigur că noi, cei de pe aici, suntem obișnuiți să murim fără doctori și fără spital. De ce să ne strice tradițiile? Adevărat că avem la școli câteva mii de tineri din toate părțile țării; dar aceștia sunt tineri și nu se tem de moarte.

Cu asta însă ne-am împăca noi cumva. Din toată atacerea: ce-am avut și ce-am pierdut? S'a stricat pădurea în care ne mai plimbam din când în când; dar toată cealaltă pagubă, cu intreruperea lucrărilor, o plătește

Statul. Pe noi, ca buni cetățeni, asta nu ne privește. — Sunt însă alte neajunsuri cari nu ne pot lăsa indiferenți. E vorba de iminenta perspectivă a unei totale și foarte puțin splendide izolări a *Blajului* de către lumea înconjurătoare. Să nu fim rău înțeleși: e vorba de izolare fizică, geografică. Chestiunea e simplă: fără să le tăiem noi, ni se surpă podurile în toate direcțiile. Podul peste linia ferată, din strada *Simion Bărnuțiu*, s'a închis. S'ar putea surpa, într'o bună zi, oprind circulația trenurilor. Căile Ferate au obligația de a-l întreține. Se pregătesc, de câțiva ani, să facă unul nou, bun și frumos. Rezultatul: a trebuit închis cel vechiu!

Podul peste Târnavă Mare, spre *Secaș*, se mai poate trece pe o singură parte, fără poveri însă, și cu severă pază polițienească. Poate că ar trebui închis de tot, atât este de șubred. Astfel ni-se închide drumul spre *Valea-Secașului*, legătură importantă pentru o întreagă regiune nu numai din punct de vedere economic, ci și din alte considerațiuni. — Aceste „alte“ interese au determinat Ministerul Apărării Naționale să aducă aici, la fața locului, puternice grinzi de metal, spre a face un pod rezistent la orice povară. Dar toată această fierărie prețioasă zace de ani de zile nemișcată și acoperită de un strat impunător de rugină. — De va da Dumnezeu să se strice și podul peste *Târnavă-Mică*, spre *Teiuș* și *Alba-Iulia*, izolarea noastră va fi totală și desăvârșită.

Rugăm autoritățile să facă tot posibilul pentru a preveni această eventualitate. Asigurarea posibilităților de circulație nu este un lux pentru *Blaj*, ci o necesitate și un interes de ordin național și, în parte cel puțin, strategic.

Vrem să fim ai Tăi...!

II.

Să fie în veci binecuvântată inițiativa și pașii Asociației sf. *Nichita*! Dar ce ar fi dacă s'ar naște și generaliza, devenind obligatorie pentru toți preoții o asociație similară? Superioritatea și *Hristos* contează pe noi pe toți. Mai recent se stăruie foarte mult

asupra catehezei (Circular X—943). E un pas înainte. Problema catehezei e actuală și mare. Dar cateheza este ea totul? Nu este ea oare numai o parte a apostolatului? Și atunci de ce se obligă numai partea și nu apostolatul întreg? De ce numai lecțiile practice să se scrie și sistematizeze, iar amvoanele (cateheza tuturor) să continue a fi mute și fără de glas și amvoanele vii să grăiască împotriva? De ce cateheza numai iar trupul și sângele Domnului să nu adape zilnic mădulele și sufletul preotului, a copiilor catehizați și a credincioșilor? Confesionalul de ce să mai fie deschis numai odată la an? Bolnavii de ce să fie cercetați numai, în ceasul agoniei, iar săracii, sub a căror bube și sdrențe se ascunde *Hristos* (sf. *Martin* etc.) până când să mai fie abandonați și dați țării?

Nimeni n'ar putea bănuși unde am ajunge dacă, alături de lecția catehetică scrisă, s'ar studia, și scrie și predica, regulat, dacă preotul ar liturgisi zilnic, dacă s'ar mărturisi săptămânal, dacă ar medita zilnic etc., — de toate acestea putând face dovadă oricând înaintea aceluiaș protopop, care este nu numai organ de control administrativ odată pe an, ci și canonic. Superioritatea așteaptă dela noi roade... Dar dacă este știut că sufletul nostru nu se nutrește cu cele amintite, poate-se aștepta oare ceva rod pastoral? — Se poate preot fără Liturgie zilnică? „Sf. Liturgie este izvorul harurilor și a vieții supranaturale. Este însăși rațiunea de a fi a preotului, deoarece suprimată sf. Jertfă, Cuminecarea, Chivotul, preotul nu rămâne decât un simplu profesor de morală“). — Se poate imagina convertirea sufletelor din parohie fără Liturgie zilnică? Preotul din *Ars* servia vreo 210 Liturgii la an pentru întorcerea păcătoșilor“). — Se poate menține moralul preotului fără un program, fără meditație și rugăciune zilnică? Meditația și rugăciunea formează doar patria celor tari. Tăcerea noastră arată nivelul acțiunii noastre. Binele nu face șgomot. Meditația a fost în-

1) Mgr. M. Gonzales 4. Garcia „Ce que peut un Curé aujourd'hui“ pag. 26.

2) Fr. Trochu — „Curé d'Ars“.

FOIȚA „UNIRII“

Blajul în istoria Basarabiei

Mica Romă a Transilvaniei are rol covârșitor în istoria românească. Se înscrie cu caractere mari nu numai în istoria Transilvaniei, ci și în istoria celorlalte provincii românești.

Cărțile tipărite la *Blaj* s'au răspândit în toate provinciile. Cercetările migătoase ale Preotului *Alexandru Mihailoviciu* dela Biserica Soborul Vechiu (Catedrala Veche) din *Chișinău*, ca și Anuarele „Institutului Social al Basarabiei“ înregistrează multe tipărituri blăjene din secolul al XVIII-lea, ce se găsesc prin bisericile basarabene. Se găsesc chiar și la Soborul Vechiu, la fosta Catedrală a Mitropolitului *Gavril Bănulescu Bodoni* dela începutul sec. XIX-lea. În 1812 se întemeiază la *Petersburg* Societatea Biblică, după modelul celei din *Londra*. Erau membrii toți arhierii și deci și Mitropolitul *Gavril Bănulescu Bodoni* al Basarabiei. Puțin după întemerea societății, comitetul din *Petersburg* își propune să editeze o Biblie românească. Cere Mitropolitului *Gavril* o Biblie ce ar

servi de original. Mitropolitul trimite Biblia tipărită la *București* în 1688 și Biblia tipărită la *Blaj* în 1795, adăugând că Biblia dela *Blaj* e mai clară, are o limbă mai nouă și deci e mai potrivită spre a se edita. Comitetul a acceptat propunerea Mitropolitului *Gavril* al Basarabiei și a primit Biblia dela *Blaj* ca text ca să se retipăriască. (*Nicolae Popovschi*. *Istoria Bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea subț Ruși*. *Chișinău*, 1931, p. 91). Spre a se evita greșelile de tipar a fost chemat dela Iași Arhimandritul *Varlaam Cuza*, egumen al Mănăstirii *Dobrovăț*, din Eparhia *Hușilor*. *N. Iorga* presupune că a fost discipol al Mitropolitului *Veniamin Costachi* (*Istoria Bisericii Românești*. Vol. II. p. 247). Alții presupun că a fost discipolul Mitropolitului *Gavril Bănulescu* (*Popovschi-Idem*). În 15 Februarie 1817 *Varlaam Cuza* e trimis la *Petersburg*, împreună cu un psalt. A și început tipărirea, dar Mitropolitul *Bănulescu* a constatat că sunt multe greșeli. Iată ce scrie lui *Golitân*: — „Confruntând Biblia moldovenească cu Vechiul Testament, pregătită de către Arhimandritul *Varlaam* pentru tipar, am văzut în ea, traducerea moldovenească în multe locuri nu se potrivește mai mult cu cea grecească, nici cu cea slavonă. Aceste împrejurări nu puteau trece neobservate nici de Arhimandritul *Varlaam* care înștiințându-mă în

parte-i despre ele, îmi scrie afară de acestea că traducerea moldovenească (adică originalul Bblei dela *Blaj*) se potrivește mai mult cu cea latinească și franțuzească, decât cu cea grecească și slavonă, de care fapt eu nici nu mă îndoiesc, deoarece această Biblie e tipărită în *Transilvania* de către uniți“.

Societatea Biblică a hotărât să tipăriască Biblia după ediția blăjană, iar în caz de nedumeriri, Arhimandritul *Varlaam* să consulte pe Arhierul *Filaret Drozdov*, Mitropolitul de mai târziu al *Moscovei*, bun cunoscător al limbii ebraice. În 1818 sosesc la *Chișinău* 2285 exemplare din Noul Testament în limba română, tipărite după traducerea blăjană. Un exemplar se vindea cu 5 lei și 10 parale. Darea de seamă din 1818 face cunoscut că se desfăceau aceste cărți și la *Tiraspol* și în *Moldova*, de către Mitropolitul *Veniamin Costachi* și în *Muntenia* de către Mitropolitul *Dionisie Lupu*.

N'am citat cartea *P. S. Sale Dr. Ioan Bălan: Limba Cărților Bisericești (Blaj, 1918)*, spre a întrebuița numai lucrările cercetătorilor basarabeni mai noi, foarte recunoscători rolului *Blajului*, și cari recunosc că Biblia editată de Societatea Biblică Rusă s'a tradus după Biblia blăjană.

Despre Mitropolitul *Drozdov*, care după prof. *N. Popovschi* pare a fi avut rol la edi-

totdeauna podoaba slințeniei. Tăcerea este generatoarea învingerii. „Omul nu se schimbă, fiindcă nu meditează. Dacă ar medita, n'ar rămânea o clipă ceea ce este. Fiul cel rățacit n'a meditat, până n'a ajuns la ghindă. Așa e lumea, nu reflectează și nu meditează aproape niciodată asupra a ceea ce-i esențial“³⁾.

O, de s'ar porni în sânul Bisericii noastre o mișcare cât mai întinsă în direcția trăirii unei vieți cu adevărat preoțești! O, dacă ar striga cât mai mulți frați: „Isuse, suntem ai Tăi prin botez. Ne-am dăruit slujbei Tale prin hirotonire. Suntem ai Tăi și vrem să fim ai Tăi, și acum, și'n ceasul socotelilor finale, noi toți cari propovăduim și credem în înviere și'n judecata Ta“. O, de-ar avea răsunet aceste modeste rânduri și de s'ar porni marea mișcare salvatoare, cu aripi de vijelie și cu puterea uraganului, astupând toate vocile comode, învesmântate cu sau fără artă în hainele tradiționalismului exagerat și steril!

Preotule al lui Hristos, preotule de bună credință, ori de unde ai fi tu și orice etate vei avea, ia aminte! Ia aminte și nu uita că secerișul este mult și lucrătorii puțini și anemici. Gândește-te că Isus cere preoți sfinți, preoți mulți, așa cum atât de duios cerșesc zilnic bunele noastre Surori dela Blaj. Dacă tu ești cu adevărat român, fie-ți milă de poporul tău cel insetat și flămând după Hristos. Dar mai ales tu preotule cu suflet cald încă, tu, care mai poți fi trântit la pământ de grația dumnezeiască pe via cu lespezi a Damascului apostoliei tale, gândește-te că neamul tău îl vrea pe Hristos, . . . că Hristos vrea sfinți și din neamul tău. Mai ales tu, care poate ești încă la etatea când Isus a început a propovădui, nu uita de obligații e tale sfinte și alungă apatia și pesimismul pastoral din inima ta. Viața ta, așa cum se dăpână ea, acolo departe în anonimatul rustic și sărac al parohiei tale, de cele mai multeori este un martiriu, dar vai, un martiriu involuntar. Tu care trăești adesea în sărăcie și privațiuni, nu lăsa ca aceste mortificații ale tale să se scurgă în eternitate fără nici un merit. Oferă suferințele tale cotidiene pentru definitivă ta

3) R. Plus S. I. „Infruntă viața“ pag. 15, sq.

țarea Bibliei românești dela Petersburg, există un studiu scris de Martin Jugie: Philarète Drozdov, metropolit de Moscou (1782—1857). Sa vie, ses écrits, sa doctrine (in *Échos d'Orient*, 1933, Tom XXXII, p. 447—479). E considerat filoprotellant, dușman al scolasticismului teologic (Mauricius Gordillo. *Compendium theologiae orientalis*. Romae, 1939, p. 32—33).

Dintre clericii basarabeni e cunoscut la Blaj mai ales Protoiereul *Ieremia Cegan*, (sau Ciocan). S'a născut în 1867. A studiat la Seminarul din Chișinău (înainte avea 10 clase). A fost preot la Nișcani, în județul Orhei. Din primii ani de preoție se impune ca luptător național, ajungând în conflict cu Arhiepiscopul rus Serafin Ciciagov al Chișinăului. A avut curajul de a ataca pe preotul Const. Parfemieo (dela fabrica de lumânări), pe preoții N. Stoicov, T. Volovei, etc.

Toată viața sa a militat pentru Sfânta Unire. În 1909 a început să publice o revistă bisericească: *Unirea Noastră*. La început avea binecuvântarea Vlădicilor Serafim, Nicodim și Gavril, dar după 2 ani nu i-s'a permis s'o mai editeze. În 1911 începe să apară *Unirea* sub conducerea doamnei E. Ciocan.

Articolele unioniste ale răposatului Părinte Cegan au fost comentate de multe ori în presa bisericească din Transilvania.

convertire și pentru convertirea enoriașilor tăi. Fă-o aceasta cu optimism și încredere, căci rugăciunea unui preot, întovărășită de durerea unei mortificări, devine o rugăciune ispășitoare, ce se apropie foarte mult de aceea a Sublimei Victime. Legătura dintre Isus și un preot niciodată nu este mai strânsă și mai intimă decât atunci când se jertfesc pentru același scop, când rabdă aceleași dureri, când li-se aud aceleași suspine. Toți preoții sfinți, cari s'au dedicat pastorației sufletelor, exercitând o blândă presiune asupra Inimii lui Isus, prin mortificarea trupului lor, au obținut favoruri uimitoare pentru suflete.

Iar tu, sârmane preot, care n'ai cunoscut numai decepții și injurii, tu care de atâtea ori ai fost dat la o parte și terfelit de un popor brutal și nerecunoscător sau de intelectualii neopăgâni ai parohiei tale, privește spre Tabernacol. Pune-ți inima și urechea ta aproape de Isus și vei auzi aceste cuvinte: „Iată eu cu voi sunt“. Privirea ochilor Lui va fi asupra ta și-ți va surîde; mâinile Lui te vor binecuvânta și-ți vor mângâia fruntea ta ostenită. Dar vei găsi, mai ales acolo în Tabernacol, Inima lui Isus, cu spinii și cu flăcările ei, cu spinii uitărilor, nepăsărilor, ingraturilor, sacrilegiilor, cu flăcările iubirii sale indefectibile și eterne. Atunci când te simți prea slab în fața atacurilor dușmane, ai dreptul să contezi pe puterea Lui. Când nepăsarea oamenilor și propriile tale păcate îți vor stoarce lacrimi din ochi, ai dreptul să te prosterni la picioarele Lui să-i cuprinzi genunchii și să ceri ca mâna Lui să te binecuvinteze și să te ierte, pe tine și pe ei.

Muncește cu dăruire și încredere, căci: „atâta vreme cât va fi un Isus Hristos, care ne poruncește să mergem, înzestrându-ne cu puterea sa, incredințându-ne misiunea sa, atâta vreme cât preotul va avea o gură și o limbă pentru a putea vorbi, mâini pentru a putea munci, picioare pentru a se putea mișca, un trup pentru a-l putea mortifica, un suflet pentru a-și putea vărsa înaintea Chișotului durerea și iubirea; de altă parte, atâta vreme cât vor fi suflete moarte de înviat, suflete bolnave de vindecate, suflete slabe de sprijinit, neștiutori de învățat, atâta vreme cât vor fi nevoi de ajutate . . . preotul nu va

În istoria culturală a Basarabiei au avut rol important păstori ardeleni, cari erau colportori de cărți românești. Episcopul Dionisie Echan al Ismailului a învățat să citească după o carte pe care i-a adus-o un colportor ardelen (O. Ghibu: *Dela Basarabia Rusească la Basarabia Românească*. Văienii de munte. Anexe.). Prin acești colportori ardeleni se răspândiau și tipăriturile blăjene.

Când a fost atacat un ierarh al Basarabiei, I. P. S. Gurie Grosu, numai *Unirea* dela Blaj i-a luat apărarea.

Fiii Blajului au avut rol important și în revoluția din 1918, care a dus la marea unire.

În Basarabia au fost uniți, dar numai răsleți. N'au ajuns să întemeieze parohii. Erau și ucrainenii uniți, dar nici aceștia n'au reușit să întemeieze parohii. Abia în ultimii ani s'a reușit să se întemeieze parohie unită în Basarabia. Se fac Liturghii orientale în bisericile catolice de rit latin.

E îmbucurător faptul, că în ultimul timp au început să apară în unele reviste bisericești basarabene arișoare despre unirea bisericilor. Revista Teologică dela Sibiu a protestat, dar protestul de acolo n'a ajuns până în Basarabia. Basarabeni admiră Blajul, cum l-a admirat și boerul V. Stroescu.

Iosif E. Naghiu

putea spune: „Nu se poate face nimica, la ce atâta trudă? Această tânguire pricinuieste pagubă sufletelor, pe care le despoaie de roadele Răscumpărării, preotului care se tânguește și lui Isus Hristos căruia îi răpește și sufletele și mărirea.

Această plângere îți va fi îngăduită în ziua când Tabernacolele vor fi dispărut de pe pământ, în ziua când dumnezeiasca Inimă a lui Isus va înceta să mai iubească sufletele, — această zi însă, nu va fi niciodată. De aceea, Dumnezeu meu, o dumnezeiască Inimă a Stăpânului meu, fă să dispară de pe buzele preotului cuvintele acestea atât de reci, atât de triste și, după ce vei fi umplut sufletul lui de focul sacru al iubirii Tale, inspiră-i aceste cuvinte: „Iară eu cu bucurie voi cheltui, și mă voi cheltui și pe mine pentru sufletele voastre“ (II Cor. 12-15) 4).

Pr. Aurel Aldea

Să nu uităm biblioteca Blajului*

Am scris titlul acestei cronici cu un sentiment de sfială, pe care vrem să-l împărtășim cât mai multor oameni. Strângerea de inimă este în legătură cu Biblioteca Centrală a Blajului, cu cea mai veche și valoroasă bibliotecă românească.

Ea a fost înființată de călugării lui Micu Klein, odată cu întemeierea cetății eclesiastice și culturale. De atunci și până astăzi, generație după generație a contribuit la completarea și îmbogățirea ei. Mitropoliții și dascălii și-au trimis pe rând dulapurile cu cărți și manuscrise acestei biblioteci. Așa s'a adunat, în decurs de mai bine de două secole, o comoară neasemuit de prețioasă, în care teologia, istoria, precum și toate disciplinele științifice găsesc un izvor nesecat de informație și documentare.

Rămâi aproape uluit de setea de cultură pe care au avut-o oamenii trecutului, de pasiunea lor de teaurizare în cărți și mai ales de stăruința cu care au adunat un vast material istoriografic pentru a justifica dreptul poporului român la libertate. Dacă am fi puși într-o zi în situația de a demonstra unui for internațional că suntem o națiune creatoare de valori, nu va trebui să facem decât un singur efort, invitând pe arbitri de a vizita Biblioteca Centrală a Blajului. Ei vor vedea cum primii călugări români s'au chinuit ani îndelungați să adune cărți masive cu tainele învățaturii, cum au citit mii de nopți la pâlăiala opaițului și cum au scris tomuri întregi, ridicând spiritul unui popor de iobagi peste nivelul tuturor popoarelor înconjurătoare. Aceiași onorați domni ar mai putea vedea dulapurile bătrâne cu cărți ale lui Timoteiu Cipariu, Simion Bărnuțiu, Aron Pumnul și a unui lung șir de cărturari, preocupați să adune din toate limbile pământului volume rare și colecții cu publicații, care abia se găsesc la câteva academii ale occidentului.

Și acum, după această introducere, să destăinăm și amărăciunea. Biblioteca aceasta are nevoie de mijloace de întreținere și de o instalație indispensabilă conservării. Iar mijloacele acestea nu le are. Cărturarul Augustin Popa, care se străduiește să organizeze această bibliotecă până la rangul unei instituții prestigioase, abia a putut să procure sumele necesare improvizării unor dulapuri, prin generozitatea unui donator particular.

4) Mgr. M. Gonzales y. Garcia Op. cit. pag. 59. sq.

* Reținem, fără nici un comentariu, din „Universul“ (15-XI-43) aceste rânduri, pe cât de judicioase pe atât de dureros adevărate, ale cunoscutului publicist ardelen care semnează V(asile) M(unteanu). —

Firește, atât e prea puțin. Tot ceace este necesar ca investiție, credem că trebuie să-cadă în sarcina bugetului statului, ca o datorie de onoare. În fața străinătății vom putea pune astfel în valoare un tezaur care va răsturna elocvent toate străduințele unei propagande piezișe, iar în cadrul vieții noastre culturale deschidem deopotrivă tineretului și cercetătorilor izvoare fecunde de pregătire, activitate și maturizare intelectuală.

Nu putem lăsa în starea în care se găsește Biblioteca Centrală a Blajului. Și nici nu este de conceput că ea poate fi pusă în condițiuni optime de conversare, prin alte mijloace decât ale Statului.

Această bibliotecă e un patrimoniu al națiunii și el trebuie conservat în primul rând prin grija ei.

V. M.

Colțu I AGRU-ului

„Astru” din Cluj-Sibiu și-a inaugurat Miercuri, 10 Nov. sub președinția de onoare a Dlui Prof. Dr. C. Tătaru, cel de al doilea an al activității sale din refugiu. În prezența Rectorului Universității, Prof. Dr. I. Hațieganu, Rev. Păr. I. Agârbiceanu, Păr. Orduna, Păr. spiritual A. Ciunganu, a d-lor asistenți Dr. Fodor și Dr. Petru Radu, a unui număr neobișnuit de studenți și studente, Președ. Astrului, d. Nicolae Pop, stud. med. an. V. a expus, în cuvântarea sa, programul de lucru al activității pentru noul an universitar, arătând necesitatea categorică de a trăi conform Evangheliei fără a ne complăce într-o cale mijlocie plină de compromisuri: „Ori cu Hristos, ori împotriva Lui”. Tineretea, primăvara vieții, trebuie trăită așa fel, ca toamna să putem spera rod îmbelșugat. Zugrăvind portretul regretatului președinte al „Astrului” Liviu Lupan, Președintele arată ca model de urmat pe Ing. Iustin Nicoară, Livia Sârbu și mai ales pe tânărul student ing. Pier Giorgio Frassati. Tineretul să nu uite înțeleptele îndemnuri ale Dlui Rector la deschiderea noului an universitar: „Universitatea nu vrea să pregătească numai oameni de adâncă știință, ci cu aceeași ardoare misionară vrea să pregătească puternice caractere... Să aveți idealul național unit cu cel religios și cu cel spiritual care poruncește a cultiva valorile spirituale și a le împărtăși neamului, pe care să le încoronați cu idealul umanității”.

Trece apoi la expunerea programului de activitate care se va rezuma la patru secții: 1. Secția pentru viața sulatească și interioară, a cărei cultivare reclamă spirit de jertfă, de renunțare la unele capricii tinerești și la respectul uman, accentuând că aceasta se câștigă numai prin rugăciune și adăparea deasă la Sf. Taine. Trece în revistă apoi toate punctele necesare cultivării acestei vieți, adresând un imn Sf. Fecioare, pe care o reclamă în lupta noastră, fără de a cărei ajutor nu vom putea face nimic. Citează apoi cuvintele Ing. Iustin Nicoară: „Numai un corp cald poate să încălzească pe unul mai rece. Trebuie dar să ne încălzim pe noi, să ne convertim pe noi și pe urmă pe alții”. Acesta trebuie să fie Astrul. — 2. Secția vieții caritative, după modelul conf. Sf. Vincențiu de Paul. — 3. Secția de propagandă, colportajul cărților bune, publicistică la Unirea. — 4. Secția administrativă, incredințată comitatului și consilierilor. — Ca o încoronare a acestui program, președintele își exprimă dorința ca la sfârșitul anului să se facă un „Congres Euharistic” național.

Ia apoi cuvântul Rev. Păr. I. Agârbiceanu, care își arată deosebita satisfacție pentru aceste preocupări sincere ale tineretului de astăzi care, după cum spune D-Sa, n'au fost și ale generațiilor anterioare. Arată apoi necesitatea absolută a credinței, fără de care nu poate exista o viață de creștin adevărat, oferindu-ne tot concursul binevoitor prin conferințele atât de plăcute ale D-Sale. — Păr. Ciunganu, spiritualul studențimii, expune chestiuni administrative. Dela Dl Rector, Dr. Iuliu Hațieganu am ascultat cuvinte care — recunoaștem sincer — nu le-am mai auzit delă nici un savant român. D-Sa își arată mirarea de felul cum evoluează sentimentul religios la om, din copilărie, când e foarte dezvoltat, slăbind în viața adultă și revenirea lui în perioada când omul se apropie de moarte. În Universitate trebuie reluat acest fir, accentuându-se educația religioasă. Ca remediu, D-Sa îndeamnă tineretul să se întoarcă la bisericutele de lemn delă țară, unde se păstrează atmosfera sănătoasă a credinței. Apoi își exprimă deosebita mulțumire pen-

tru preocupările Astrului expuse de președinte și, ca o încurajare, pune la dispoziția Astrului frumoasa sumă de 15.000 lei.

Ședința s'a încheiat într-o caldă atmosferă, trezindu-se în sufletul fiecărui astrist entuziasm pentru singura realitate: *Isus Hristos*.

Beiuș. Din inițiativa d-lui Ioan Cionca, directorul Băncii Naționale și vice-președintele Agrului Peiuș s'a înființat, în cadrele asociației, un nou cor la catedrala orașului, compus din intelectualii de seamă beiușeni. Acesta a debutat în 7 Noemvrie a. c., în prezența I. P. S. Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu, Episcopul Orășii și Administrator Apostolic al Mitropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș. — Conducerea corului o are păr. profesor Mihai Bruchental delă liceu Samuil Vulcan. (n. c.)

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri de administratori parohiali: Dr. Gavril Bălan la Satu-Mare V; Augustin Babiciu delă Borșa III, la Ciolt; Petru Pop delă Cavnicul de Sus, la Remeți; Nicalae Cotoșiu (convertit delă ortodoxie) la Tămășești; nouhirotoniții: Ion Marușceac la Repedea; Gh. Pop la Petea; Ion Brehaița la Băița; Gh. Pop-Mogoșești la Varaiu; Ioan F. Câpeanu la Cavnicul de Jos.

Dăruți ochelari pentru ostași! Maj. Sa Regina Mamă Elena roagă pe toți oamenii de bine să dăruiască ochelari vechi (albi, colorați, lenti'e de ochelari, rame) pentru ostașii suferinzi de ochi. Acești ochelari vor fi reparați într'un atelier special și predați ostașilor. Dăruitorii sunt invitați a depune ochelarii la Palatul Regal din Calea Victoriei (Biroul de Informații), iar persoanele cari nu se pot deplasa, sunt indemnate a înștiința la aceeași adresă printr'o carte postală, spre a fi trimis cineva să ridice obiectele dăruite.

Misiuni poporale. Păr. Vasile Dardai și păr. Arhimandrit Daniil Ciobotariu, ieromonahi basiliani delă Obreja, au ținut sfinte misiuni poporale în parohiile: Cut (31 X—6 XI). Apropieri de sfintele taine 786. Au fost primite solemn în Reuniunea mariană 10 femei. Ajutor la mărturisiri au dat păr. Iosif Cutzanu și Ilie Mirion. — La Cipăeni (6—14 Nov.) s'au înregistrat 1559 apropieri de sf. taine, botezul unui pocăit, și 405 membre au fost primite sărbătorește în Reuniunea mariană. La mărturisiri au mai ajutat păr. Marcu și parohul locului păr. Alex. Caian. Lăudat și preamărit fie Domnul pentru toate.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii XIII după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală păr. Traian Jacod, profesor.

— Onomastica Maj. Sale Regelui Mihai I a fost prăsnuită printr'un Tedeum slujit la catedrală de Il. Sa Dr. Victor Macaveiu în sobor de preoți. Toate autoritățile locale, bisericesti, școlare, administrative și militare și-au avut reprezentanții la această solemnitate religioasă. După încheierea serviciului religios, publicul și trupa au ascultat, în fața catedralei, un insuflit cuvânt ocazional rostit de d. col. Alex. Fărcașiu, comandantul cercului de recrutare Târnavă-Mică. Serbarea s'a încheiat prin defilarea trupei în fața autorităților.

Cu „Astra” la Bucerdea Grănoasă. Indemnați de gândul de a lua contact cu poporul în mijlocul căruia vor merge cât de curând, elevii cl. VII a Șc. Normale de băieți din Blaj, au cercetat Bucerdea Grănoasă, sub conducerea Prof. V. Popp și a institutorului Al. Pop. Programul a început cu sf. Liturghie unde a vorbit păr. V. Popp și unde au cântat normaliștii blăjeni. După masă, în școala fixată de lume, a vorbit d. Al. Pop despre „Trecutul și viitorul neamului”, iar elevii D. Mircea, V. Nanu și M. Vesa, au jucat piesa „Arvinte și Pepelea”. Programul bogat în declamări și cântări l-a încheiat păr. Anca, preotul local, care în numele poporului și-a intelectualilor, toți de față, a mulțumit oaspeților pentru frumoasă contribuție adusă culturii poporului.

Serbări comemorat ve. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” a trimis tuturor președinților de despărțăminte și cercuri culturale ale Astrei o circulară, cu îndrumarea să fie sărbătorită împlinirea unui sfert de veac delă Unire. Ceeace se va face prin „serbări comemorative în fiecare despărțământ central județean, de plasă și cerc cultural, cu concursul tuturor instituțiilor și asociațiilor culturale și patrio-

tice. Din programul acestor serbări nu trebuie să lipsească un parastas, în amândouă bisericile românești, pentru pomenirea Regelui Ferdinand și a Reginei Maria, a organizatorilor și a delegațiilor delă Alba-Iulia, trecuți la cele veșnice, a luptătorilor pentru Unire de pe întreg pământul românesc; a soldaților care în războiul trecut și-au dat sângele pentru înfăptuirea ei; precum și al acelor care, în războiul actual, și-l varsă cu atâta prisosință pentru a o restaura. Restul serbării va avea de asemenea un caracter cât se poate de solemn și de sobru. În cuvântarea, sau conferința, care se va rosti cu acest prilej, va fi evocată adunarea delă 1 Decemvrie 1918, cu întreaga ei semnificație pentru timpurile de astăzi.

Astra în Bihor. Societatea „Astra” în ritmul vremilor ce le trăim, sub conducerea harnicului director al liceului Samuil Vulcan din Beiuș, Dr. Nicolae Flueraș, se deplasează în fiecare Duminică după amiază în comunele din județ pentru luminarea sătenilor delă această graniță. Până acum s'au ținut conferințe în următoarele comune: Roșta și Damiș, d-nii Bota, Stanciu și Cristea; în Crișina d-nii Dumitreanu, Dr. Emil Pop și A. Briscan; Tărcăuța d. Tr. Tămăș; Vârciorog d-nii Bota, Andreș și Stanciu; Sebiș d. I. M. Mihele; Prisaca d. Dr. N. Flueraș; Belejeni P. C. Sa Z. Moga, d-nii Bogdan și C. Sava; Meziad d. Briscan; Mizieș d. E. Pop; Hoiod d-nii Tămăș și Butaru. (n. c.)

„Albina” Institut de credit și de econ., Sibiu

A v i z

„Albina”, institut de credit și de economii, Sibiu, aduce și pe calea aceasta la cunoștința acționarilor săi, că acțiunile noi (definitive) din ultima emisiune fiind tipărite, se eliberează în schimbul prezentării Titlurilor Provizorii.

Acționarii cu domiciliul în orașele unde institutul are sucursale, vor depune Titlurile Provizorii la sediile sucursalelor, de unde urmează a ridica acțiunile noi (definitive).

Cluj

Mitropolia Română Unită — Blaj

No. 7000—1943.

CONCURS

La Cancelaria mitropolitană este vacant un post de actuar. Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererea către Ordinariatul Arhiepiscopesc până la data de 26 Noemvrie 1943, alăturând absolutorul teologic, extrasul de botez și de naștere, și certificatul de naționalitate. Salarul lunar este fixat la 11.000 lei. Blaj, 12 Noemvrie 1943.

Comunicat

Se face cunoscut că orarul de camuflaj prevăzut în art. 4 din Ordonanța Nr. 30 a C. 6. T. se modifică, cu începere delă 16 Noemvrie 1943, astfel: Camuflarea luminelor în modul arătat prin ordonanța Nr. 30 a C. 6. T. se va face delă orele 17.30 până la orele 6.30 pe întreg teritoriul jurisdicțional al acestui Comandament. — Comandantul Corpului VI Armată, General de Corp de Armată, Emanoil Leoveanu — Procuror Instructor Militar Maior Magistrat, Ctin Gheorghe.

A apărut

„BIBLIA COPILOR”

manual de religie pentru cl. III-a primară de Prof. AUGUSTIN POPA. — Se desface prin Librăria Seminarială — Blaj.

Prețul 60 Lei.